

Murska Straža

Glasiilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravništvo v Radgoni, Murska ulica št. 184. — Telefonska št. 31.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino vred za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 vin.

Inserati: Ena petstolpna pettivrsta (prostor 3 mm visok in 54 mm širok) 80 vinarjev. Pri večkratni objavi primeren popust.

Med ljudstvo!

Ako pogledamo nazaj v našo narodno preteklost, ako prelistamo strani naše kulturne in politične zgodovine, moramo občudovati vztrajnost in zdrava načela raznih poedincev, katere naziva pisatelj Abditus »narodni idealisti.« Bili so to ljudje, ki so pri nas sejali zrnje, ki je že vzkliko in zorelo pri večjih, bogatejših narodih. V tujih šolah in v tujem duhu so jih vzgojili, a njihovo zlato srce je vedelo vse obrniti po domače, vse darovati ljudstvu, iz čigar naročja so izšli. Vodnik izdaja prve kalendarje in v njih dramati svoje rojake, osnuje prvi slovenski časopis in piše prve slovenske umetne pesmi, ki skušajo doseči višek tedanjega časa. Koliko nesebičnosti in vzornega idealizma so pokazali nekateri narodni voditelji v revolucijskem letu 1848! In pozneje ko je duh starega Metternicha s pomočjo žandarskih bajonetov in podkupljivega uradništva smotreno trgal vse mladike, ki so že pognale na našem narodnem vrtu, so se posamezni rodoljubi strnili krog »Novic« in poučevali narod, obenem pa z leposlovjem in prvimi začetki naše vede vabili slovensko inteligenco v narodne vrste. Toda kaj bi bilo vse njihovo prizadevanje, če bi ne živeli med ljudstvom nič manj idealni, a preveč skromni, skoraj neznan kulturni pionirji, ki so ljubili svoj narod in se vedeli žrtvovati za njegov blagor. V oddaljeni gorski vasi se je našel kak župnik, kateremu težave vsakdanjega življenja niso mogle zamoriti mladostnega poleta in navdušenja izza študijskih let, pa je širil med ljudstvom Mohorjeve knjige, pomagal učitelju pri vzgoji otrok, da je s tem že mladino pripravil za bodoči narodni razvoj, zaeno pa stal ljudstvu ob strani, trpel in pomagal, pa naj so šle po deželi hude bolezni ali pa velike gospodarske stiske in nadloge. Na te poedince se je oprlo vse narodno življenje; krog njih so se osredočile prve čitalnice, prva pevška društva, prve posojilnice. Z roko v roki so šli z njimi enako idealni rojaki posvetnega poklica, orga-

nizirali velike tabore — kateremu našemu starcu ne zablesti oko, ko se spomni na tiste čase! — in ne obupavali tudi takrat, ko se je zgrnila tema nad domovino.

V tistih časih je bilo naše meščanstvo večinoma nemškega duha, državno uradništvo ni smelo pokazati prijaznega obraza, zakaj dunajski zloduh je zmerom bdel, bili so takrat časi hudega kruhoborstva. Iz Ljubljane, Celovca in Maribora ter iz Trsta, kjer se je zbiral cvet našega maloštevilnega izobraženstva, so prihajale struje mladega narodnega življenja in po zaslugi skromnih hribovskih idealistov objele zadnje gorsko selo. Odtam so polagoma prihajali novi, mladi pionirji in starci na gorah in po dolinah so pazili, da niso pozabili na — grablje. Vcepili so jim veselje do narodnega in prosvetnega dela, pa so oni nadaljevali naloge prvih pionirjev na deželi. Bataljoni mlade kmetijske inteligence so tekom desetletij osvojili tudi naša mesta, da je bil ves narod pripravljen za svobodo, o kateri so peli pesniki-budilci!

To so tiste lepe strani naše zgodovine, pri katerih čitatelj postoji in se razveseli. Ne more se načuditi tem sejalcem, ki so v trde alpske brazde posejali slovensko kulturo. Koliko so dosegli s tem! Ves nemški in laški napor, da bi nas zdrobili in zatrli kot narod je bil izjalovljen. Zavedno in pogumno ljudstvo je s svojimi društvi, s svojo gospodarsko organizacijo in politično zrelostjo ustvarilo jez, ob katerem so se lomili valovi mogočnega tujstva.

Zakaj se danes, ko nas toliko peče vsakdanjost, ko imamo toliko težav z našo notranjo ureditvijo in še več z zunanjim položajem cele svobodne države, obračamo v preteklost? Kako malo smo »aktuelni«! In vendar, kadarkoli iščemo program za bodoče delo med ljudstvom, zmerom se moramo zamisliti v te čase. Odtod je črpal svoje moči Evangelist novega narodnega življenja — dr. Krek.

Obnovitev podrobnega prosvetnega dela in gospodarske organizacije med ljudstvom — v slednji hribovski vasi —; zdravljenje ran, ki

jih je razdrapala vojna in vcepljenje novega, svežega idealizma v najširje narodne vrste, to je naša naloga in naš program! Koliko se da storiti in kako veselo je to delovanje, ki vlaga v stara slovenska tla semena za novo bodočnost! Prosvetno delo z predavanji, bralnimi in izobraževalnimi društvi; gospodarsko delo z vzgojo novega, združnega duha; nrayno delovanje z gojenjem dobrih telovadnih odsekov, odlikujočih se s smotreno disciplino; karitativno delo z ustanavljanjem in vzdrževanjem dobredelnih društev in ustanov, končno politično delo, toda ne ono sebično, oportuno, ki je dičilo vse naše stranke pred vojno, marveč pošteno, načelno in idealno delo s svetlimi in velikimi vzori v oposredju. Koliko pa lahko stori dobro časopisje, če ima pred očmi idealne vzore in ako izvršuje nepotvorjeni ljudski program. Danes so razmere drugačne, kot so bile v časih naših prvih sejancev, toda potreba ni nič manjša. Nikar se ne slepimo s tem, da smo svobodni. Res pa je, da naše ljudstvo še vedno ni svobodno, in če bi tudi bilo, je pa bila vojna veliko prehuda in predolga, da bi mogli s samo svobodo zbrisati njene strašne brazde. Bolj kot kedaj so naši dnevi primerni, da gremo z idealizmom in nesebično krščansko ljubeznijo med ljudstvo. V bogata in siromašna sela, na hribe in v doline, v slednjo koč. Koliko so zamudili na pr. Hrvati, ker so zane-marili deželo in ker do zadnjega časa sploh niso razumeli podrobnega dela med ljudstvom. Mi smo imeli svoje ljudi — a moramo jih še imeti. Na nje, na idealne poedince, bomo uprli naš bodoči razvoj.

Mi smo tukaj na skrajni meji naroda in države, toda zdi se nam, da čutimo močnejše kot kjerkoli drugje utrip narodnega srca. Mi verujemo v narod kot celico v velikem organizmu človeštva in hočemo, da prejme ta celica vso ono moč, ki ji gre. Z idealizmom in resno vstrajnostjo bomo šli med naše ljudstvo in zanesli veselje narodnega življenja v sleherno koč naše obmejne pokrajine. Preverjeni smo pa, da tudi ostali narod ne bo utonil v brez-

Stari zvonar.

(Spomladanska idila.)

Spisal V. G. Korolenko. Iz ruskega prevel B. Borko.

Zmračilo se je.

Mala vasica, ki se je stisnila v senco borovja blizu tihe reke, je tonila v tistem posebnem somraku, katerega so polne spomladanske zvezdne noči, ko iz zemlje puhti tanka meglica, zgošča sence gozdov in pokrije prostor s srebrnolazurno tančico . . .

Vse je tiho, zamišljeno, otožno . . .

Vas mirno počiva.

Revne koč se skrivajo v komaj vidljivih obrisih; tuintam zasveti luč, včasih zaškripajo duri, zalaje čuječ pes, in zopet vse umolkne; iz temne mase lahko šumljajočega gozda se zdajpazdaj pokaže kak pešec, preleti jezdec, zaropota voz . . . Prebivalci posameznih gozdnih vasic pravkar prihajajo v svojo cerkev, da dočakajo velikonočni praznik.

Cerkev stoji na gričku sredi vasi. Okna so razsyetljena. Zvonik — star, visok, teman — tone v lazurni višavi.

Škripajo stopnice . . . Stari zvonar Mihejič stopa na zvonik in kmalu sine nova zvezda v zraku — zvonarjeva svetilka.

* * *

Teško se starček vzpenja po stopnicah. Oslabele so že stare noge, ves je izmučen, oči so mu opešale . . . Čas je že, čas je, da gre starec počivat, pa Bog ne pošlje smrti. Odhranil je sinove, odhranil vnuke — stare ljudi je spremljal y večno domovino, spremljal je tudi mlade a on še živi. Teško je . . . Mnogo velikonočnih praznikov je že doživel, ne spominja se več, kolikokrat je že čakal ob tem času tu-le na zvoniku . . . In zopet ga je pripeljal Bog . . .

Starec je stopil k zvonikovi ograji in se naslonil. Spodaj, okrog cerkve, so se videli v poltemi grobovi vaškega pokopališča, dozdevalo se je, kakor bi jih stari križi čuvali z razprostrtimi rokami. Tupatam so se nagibale k njim breze, ki še niso pognale listja . . . Odtam, od spodaj je prihajal k Mihejiču dišeči vonj mladega brstja in vel je otožni mir večnega spanja . . .

Kaj bo pač z njim čez eno leto? Ali se bo zopet povzpел sem, v višavo, pod medeni zvon, da z glasnim udarcem vzbudi uspavano noč, ali pa bo ležal . . . tam zunaj v temnem kotu pokopališča, pod križem? Bog ve . . . On je pripravljen, a Bog daj, da še enkrat doživi praznike. »Slava Tebi, Gospod!« šepetajo stare ustnice običajno molitev. Mihejič gleda gori na svetlo nebo z milijoni sijajnih zvezda . . . gleda in se križa . . .

* * *

— Mihejič, ej Mihejič! — kliče od spodaj drhteči, enako starikavi glas. Bil je star cerkveni pevec, zagledal se je na zvonik, dvignil dlan nad oči, a ni mogel opaziti Mihejiča.

— Kaj hočeš? Tukaj sem! — odvrne zvonar in se nagne nad ograjo. — Ali ne vidiš?

— Ne vidim . . . A ni-li morda čas, da udariš! Kaj misliš?

— Oba pogledata na zvezde. Tisoč božjih luči miglja z višave. Žareči »voz« se je dvignil visoko nad obzorje . . . Mihejič misli.

— Ni še čas, počakaj. — Vem jaz!

(Dalje prihodnjie.)

brižnosti narodne svobode in v lovu za trenutne koristi ter osebne interese posameznih veličin.

Razmere na Madžarskem.

Madžari niso in ne marajo biti republikanci. Moderna kultura je slabo prodrla med njihove mase in ulica še je danes pripravljena, ykloniti se biču vsakega samosilnika, ki bi si priboril krono sv. Štefana. Prevrat na Ogrskem novembra 1. 1918 je bil posledica zunanjih dogodkov — rušila se je stara monarhija — ne pa izraz zavestne narodne volje. Zato so se Madžari trudili vse do zadnjih dni, da obnoye monarhijo pod habsburškim žezlom. Morda pričakujejo, da jim bodo Habsburgovci pričarali stare, dobre čase, kar je pa popolnoma prazna vera. Povratka habsburške dinastije ne dovoli tudi antanta, ker bi vsled tega nastale v srednji Evropi noye zmešnjave in pokopale morda vse dosedanje pridobitve. Zato so si Madžari izvolili upravnika, bivšega avstrijskega admirala Nikolaja Hortyja. Mož je znan kot zagrizen Madžar in prepričan nasprotnik vsakega napredka. Te zmožnosti so mu prisodili tudi Madžari sami, ker so mu izročili skoraj neomejeno vladarsko oblast. Nov upravnik ima 3 milijone letne plače in povrh tega pravico, da razpusti parlament, če mu ne ugaja. Tako imamo na Madžarskem vlado »krepko roke«, ki je zelo podobna raznim srednjeveškim tiranijam. Dobra diktatura večkrat ni napačna reč, ako je obstoj države ogrožen in prebivalstvo brez vsake discipline. Toda navadno se stranka, ki stoji najbližje diktatorju, takogloboke zaje v državno telo, da jo lahko odpravi samo nov prevrat. Večinoma se ta stranka rekrutira iz najmanje značajnih a najdržnejših ljudi. To vidimo danes tudi na Madžarskem. Pod Hortyjevo zaščito so se silno osamosvojili oficirji. Začeli so preganjati vse, kar ni hotelo plesati z njimi. Poročali smo že, koliko ljudi je bilo mučenih in usmrčenih brez obsodbe. Zelo značilen je tudi umor dveh socialističnih urednikov, katera so častniki zvalili na avtomobil, zapeljali k Donavi in tam zavratno umorili. Izginilo je več oseb, med njimi urednik nekega krščansko-socialnega lista. Javnost je takoj vedela, da so storilci častniki. Zadnji čas so častniki ustanovili posebna društva, takozvane detachemente. Zasedli so več hotelov v raznih delih glavnega mesta. Ti detachementi imajo namen, strahovati vse tiste, ki bi nasprotovali delovanju oficirjev. Tudi omenjeni umor urednikov je sklenil en izmed teh detachementov in sicer sta umor izvršila baron Nopesa ter nek poročnik. Na pritisk javnosti, zlasti zunanjega sveta, je armadno poveljstvo izvedlo preiskavo in aretiralo oba krivca. Toda oficirji so izjavili, da odpovejo pokorščino in vprizorijo splošen pogrom, če se ne ispusti aretirancev. Tako sta morilca prišla na svobodo in častniki strahujejo prebivalstvo še dalje. Dne 1. t. m. — povodom Horthyjeve prisege — so na lastno pest z kordonom vojaštva zaprli parlament. Poslanci so protestirali, tudi vlada je bila edina z njimi, ampak takoj na to je podala ostavko. Nova vlada še ni sestavljena; kako bo pa izgledala, si lahko predstavljamo. Na Madžarskem so zopet na površju grofje in druga enaka sodrga. Vesele se pač, da bodo njihova ogromna posestva ostala cela, a siromašen kmet oziroma delavec bo še nadalje robotal za njihovo bogatstvo. Svoboda in pravičnost sta zaenkrat izgnani iz madžarske dežele. Ljudstvo čakajo še hudi časi.

Politični pregled.

Jugoslavija. Dne 3. t. m. se je sestalo narodno predstavništvo. Naslednjega dne je glasovanje dognalo, da ima nova vlada kvorum, ker se je seje udeležilo 147 poslancev. Po tej ugotovitvi je bil kvorum nižan na 100 glasov. Demokratska in socialistična stranka ne marata sodelovati v začasnem parlamentu, ker ni vladno krmilo v njenih rokah. Zato bodo nekateri poslanci izstopili iz te skupine in z ozirom na resen zunanji položaj glasovali za državne potrebe. Prihodnja seja obravnava mirovno po-

godbo z Nemčijo, državni proračun ter davek na vojne dobičke. Zaeno bo vlada podala svojo deklaracijo, o kateri poročamo prihodnjič. — Pokrajinske vlade so se sestavile iz strank, ki so pripravljene sodelovati pri vladi. V Sloveniji smo dobili novo vlado pod vodstvom dr. Brejca. Poverjeništa so poverjena sledečim: za notranje zadeve prof. Bog. Remcu, za uk in bogočastje dr. K. Verstovšku, za pravosodje Josipu Fonu, za socialno skrb dr. A. Gosarju, za kmetijstvo posestniku J. Janu in za javna dela inž. Dušanu Sincu. Vsi poverjeniki so vzeti iz vrst Vseslovenske ljudske stranke in lahko upamo, da bo nova ljudska vlada delovala v resnični prid ljudstva, zlasti kmetijskih slojev. — Na Hrvaškem je prevzel vlado Narodni klub (ban istrski prvoboritelj dr. Laginja) in v Bosni hrvatske stranke ter srbski radikali. — V vprašanju valutne reforme je ministrski svet baje sklenil, da vztraja brezpogojno pri razmerju 1:4. Pripravlja se tudi nov volilni red in drugi najnujnejši zakoni.

Jadransko vprašanje je zopet odgodeno in sicer na kakih 14 dni ali 3 tedne. Pogajanja so ostala na isti točki, kot so bila pred enim letom, ker mi ne moremo pripustiti uničenja našega naroda in naše bodočnosti; Lahji pa ne morejo premagati svojega napuha in sovraštva napram Jugoslovanom. Wilsonova nota, ki ima mnogo krepkih besed v obrambo naše pravične stvari, je antantne kroge zelo vznemirila. V Beogradu pravijo, da se je položaj izboljšal. Svet trojice se preseli med počitnicami v Rim ali pa v kako kopališče v Rivieri. Ali bo to ozračje ugodno za našo stvar?

Nemčija in Nemška Avstrija. Na Angleškem ima mnogo zaslombe zahteva, da se preiščejo in popravijo mirovne pogodbe z Nemčijo in Avstrijo. Ni izključeno, da res pride do revizije, ker v Parizu že uvidevajo, da je bilo delo mirovne konference brezledno in preveč zanikrno. In taka diplomacija naj vrne človeštvu mir!

Rusija. O tem, kako bodo evropske države odgovorile na mirovno ponudbo sovjetske Rusije, še ni nobenih poročil. O sovjetski armadi se zatrjuje, da je dobro urejena in vzorno disciplinirana. Njene čete še vedno prodirajo dalje. V notranjosti države se opaže novo življenje, ki ne vznjaja slabih vidikov v bodočnost.

Portugalsko. Poročajo o revoluciji. Stavkati so pričeli vsi železničarji, poštni in brzojavni uradniki. Promet z inozemstvom je prekinjen. V večjih mestih so baje zmagali komunisti ter razglasili novo sovjetsko ljudovlado Portugalsko.

Darujte za dijaško kuhinjo v Murski Soboti.

Tedenske novice.

Lep uspeh. V Macinu v Medžimurju, pol ure od Središča, obstoja že več let kmetijsko pevsko društvo, kateremu je duša tamojšnji župnik g. Ignacij Lipnjak. To pevsko društvo, sestojече od mladih kmetijskih deklet in fantov, je neutrudni pevovodja izpopolnil tako, da je zaslovelo po celi Jugoslaviji. Priredilo je koncerte v Varaždinu, Zagrebu, Ptuju, te dni priredi v Mariboru in Celju. Bržkone gre tudi v Ljubljano. Uspeh je povsod velikanski. Krasni, izvežbani glasovi prednašajo medžimurske narodne pesmi, ki so v svoji nežni lirčnosti tako podobne slovenskim, ter vplivajo na občinstvo, vajene tuje umetnosti — kakor v Zagrebu in v Mariboru — z neizbrisljivim dojmom. Mladi pevci so v narodnih nošah.

Ameriški izseljenci se vedno bolj vračajo v domovino. Dolga leta so delali v tujini, da rešijo svojo zadolženo zemljo ali pa da si kupijo lastno streho. Marsikateri prinese s seboj lepe vsote dolarjev. Že med vojno smo računali s tem, kako bodo ti dolarji koristili našemu narodnemu gospodarstvu. Danes stoji dolar boljše, kot kateri drugi denar sveta. Lahko rečemo, da prinašajo naši izseljenci z dolarji čisto zlato s seboj. In vendar vidimo, da si ne morejo nič pray pomagati s svojim

bogatstvom. Na potu v domovino nasedejo raznim valutnim verižnikom in ker ne poznajo razmer v domovini, prodajajo dolarje po silno nizkem kurzu. Zlasti v Nemški Avstriji se puste goljufati, ker jim Nemci slikajo, kako slabo stoji kronska valuta v Jugoslaviji itd. Sramota je, da naše oblasti ne store ničesar proti temu izkoriščanju, ki škoduje vsej državi. Če imate kogar, ki se namerava vrniti iz Amerike v domovino, pišite mu, naj se ne da zapeljati med potom in naj prinese dolarje domov. Med tem bodo pa morale naše oblasti najti način, da obvarujejo izseljence in državo pred škodo.

Italijanska zlobnost. Kakor poročajo iz Pariza, je Italija sklenila, da podpira z vsemi močmi zahteve, ki jih stavljajo Madžari v svojem odgovoru na mirovne predloge proti Jugoslaviji. — S tem bo pač le delovala v smislu svojega programa, ki gre za uničenjem našega naroda. Menda ni naroda na svetu, ki bi našel v drugem narodu tako zlobnega sovražnika, kot smo ga našli mi v Lahih. Ker nas ne morejo pobiti kakor Turki Armence, nas pa hočejo razdrobiti z diplomatskim kladivom. Pomni to, narod!

Socialisti gredo narazen. Že delj časa je bila slovenska socialno-demokratska stranka ločena na dva tabora, vendar je še do zadnjih dni nastopala na zunaj enotno. Te dni pa je došlo do končnega razdora v stranki. Levičarji pod vodstvom znanega dr. Lemeža so izstopili in se deklarirali kot komunistična stranka. Desničarji ostanejo pod vodstvom Kristana in Prepeluha. Ali je to zasluga Kristanovih milijonov?

Regent obišče Zagreb in Ljubljano. Sedanja vlada bo predlagala regentu, da čim prej poseti Zagreb in Ljubljano.

Iz Čehoslovaške dobimo glasom trgovske pogodbe, ki se je te dni zaključila, 1600 vagonov sladkorja v zameno za 1100 vagonov živil. Ker bo sladkor silno drag — preko 50 K en kg — bo ta množina zadostovala za celo leto. Kdo bo kupoval sladkor? Ali ne bo teh 1600 vagonov za vojne milijonarje in obogatele verižnike nekoliko preveč?

Masaryk, predsednik čehoslovaške republike, slavi te dni 70 letnico svojega življenja.

Spomenik Matiji Gubcu bodo postavili kmetje v Ludbregu na Hrvaškem. Dne 15. februarja je minilo 350 let, odkar so ga v Zagrebu na Markovem trgu kronali z razbeljeno železno krono in postavili na razbeljen prestol. Matija Gubec je bil vodja kmetov, ki so se uprli tlačanstvu nemških grajščakov. Že v tistih časih so se slovenski in hrvaški kmetje bojevali skupno za »staro pravdo«. Toda moč grajščakov je bila prevelika. Grofovski plačenci so zadržali kmeti upor. Mnogo kmetov je bilo obešenih na drevju, najhujše mučenje pa je čakalo njihovega vodja, Gubca. To je bilo pred tristo in petdesetimi leti, ampak slovenski kmet še ni pozabil in ne bo pozabil mučencev svojega rodu in svoje misli.

»Revue Yougoslave«, krasno urejevani list, ki izhaja v francoskem jeziku v Parizu, prinaša v 13. do 14. številki članek o Radgoni: »Radgona ven être yougoslave«, kjer omenja brzojavne proteste radgonskih Slovencev ter opozarja na važnost radgonskega vprašanja.

Vojaška razdelitev Jugoslavije. Kraljevina je razdeljena v 4 armije, 16 divizijskih oblasti, 48 polkovnih okrožij in 192 bataljonskih srezov.

V Gornji Radgoni in Dolnji Lendavi je razpisana služba uradnih živinozdravnikov.

Delo v sovjetski Rusiji. Dočim se delavstvo vse Evrope bori za 8urni delavnik, je revolucijska sovjetska vlada v Rusiji upeljala 12urni delavnik. Z delom hočejo dvigniti moč države in zagotoviti zmago revolucije. Pri nas se pa štrajka vsepovprek...

Rok za zamenjavanje kronskih bankovcev razun za tisočake, ki se morajo zamenjati do vštete 15. t. m., se podaljša in sicer za bankovce po 100 K do vštete 15. aprila t. l. Za druge vrste bankovcev se bo podaljšani rok pozneje objavil.

Špecialist dr. Benjamin Ipavc, osem let asistent in operator ljubljanske in dunajske univerzitetne klinike za ženske bolezni in porodništvo, ordinira v Mariboru, Gosposka ulica št. 46.

Tisočkronski in stokrski bankovci s ponarejenimi kolki v Prekmurju. Izvedeli smo, da krožijo v Prekmurju ogromne množine tisočkronskih in stokrskih bankovcev s ponarejenimi kolki, in da se uvažajo kolki za te vrste bankovcev iz Madžarske in republike Avstrije. Ker se bodo taki bankovci s ponarejenimi kolki skušali spraviti brezdomno tudi v ostalo Slovenijo, se prebivalstvo opozoruje naj bo previdno pri prejemanju novcev iz Prekmurja.

Naše meje.

Pobožne želje. Madžarski listi so prinesli vest, da bodo meje v Prekmurju urejene tako, da pripade Dolnja Lendava Madžarom. Kakor pa poroča Ljubljanski dopisni urad iz uradnega vira, je ta vest neresnična. Po besedilu mirovne pogodbe, ki je bila izročena Madžarom, pripade Dolnja Lendava Jugoslaviji. Kako ponižni so postali Madžari: še nedavno so hoteli kar vse Prekmurje, danes pa bi bili že srečni, ako bi dobili vsaj mestece Doljno Lendavo!

»Sch«. Listi so objavili vest o imenovanju novega upravnika Prekmurja. Prejšnja beogradska vlada je namreč sklenila, da se Prekmurje upravlja kot samostojna pokrajina in bi ne bilo podrejeno tej ali oni deželni vladi, marveč naravnost Beogradu. Kaj je hotela doseči s tem, ne vemo. Toda že imenovanje upravnika je prav značilno. Imenovan je bil bivši okrajni glavar Schittnig, mož, ki je zaslovel takoj po prevratu radi različnih sporov, ki jih je imel z ljudmi, kateri so mu v časopisu predbacivali protislovensko delovanje v vojnem času. Kakor sedaj izjavlja g. dr. Lenard v Mariborski »Straži«, g. Schittnig v prejšnjih časih sploh ni maral govoriti slovensko, dasi že njegovo ime kaže, da je slovenskega rodu. Radovedni smo, kaj bo odgovoril novi g. upravnik na dr. Lenardova očitanja. Mi smo še za časa boljševiske strahovlade v Prekmurju opozarjali na to, da bo morala Jugoslavija posvetiti upravi te pokrajine posebno skrb in nastavit na vodilnih mestih ljudi, ki bodo imeli zmisel za široko narodnopolitično delo ter dovolj razumevanja za ljudske potrebe. Novi upravnik, ki je po vseh vesteh tip starega avstrijskega birokrata in povrh tega v narodnostnem oziru kompromitiran, spada vse drugam, le v Prekmurje ne. Proti temu imenovanju odločno protestiramo in pozivljamo vlado, da razveljavi sklep prejšnje vlade in se pri bodočih imenovanjih ozira na želje prekmurskega prebivalstva, ki bi v nasprotnem slučaju preveč bolesto občutilo omalovaževanje njegovih pravic v državi, ki ga je osvobodila od tisočletnega tujega jarma.

Klic na delo iz neodrešene domovine. »Goriška Straža« objavlja v eni zadnjih števil krasan članek »Na delo!«, kjer vabi neodrešene Slovence na obnovo gospodarskega in prosvetnega dela ter pravi med drugim: »Po večjem spi vse to naše delo. Krivda temu leži seveda v prvi vrsti v razmerah, katere je ustvarila vojna, po prenehanju vojne pa sedanja nestalna doba polna zagonetk. Toda krivda leži veliko v nas samih. Premlačni smo in preboječi. Saj narod je ostal tu, naroda ne zatre nobena sila. V njem je tista žilavost in vstrajnost, ki je vsposobila naše pradede, da so kljubovali vsem viharjem minulih stoletij, da so preživeli vse stiske in vsa gorja razburkanih časov. Narod živi in hoče živeti, za svoje življenje potrebuje pa vse kulturne in gospodarske naprave, kakor jih je imel prej. Dolžnost je torej vseh brez izjeme, da stoje na mestu, kamor jih je Bog postavil, da delajo tako, kakor so delali pred vojno, da požrtvovalno in brez osebnih koristi dajo na razpolago narodu vse svoje duševne sile kakor so delali doslej, ko je vojna vihra završala preko dežele. Iz ruševin mora kliti novo življenje, in vsakogar naloga je, da pospeši razvoj tega. — Uverjeni smo, da bodo temu klicu sledili vsi Slovenci onstran demarkacijske črte. Živahno narodno življenje bo zopet završelo. Naroda ne zatre nobena sila. Pri nas se tudi pogosto kliče na delo, toda kako krasno bi se pač razvijalo naše narodno življenje, ako bi se od svobode naučili vsaj tisto, česar so se naučili primorski Slovenci od nesvobode!

V skrbah so za naš jezik! Graški list »Deutsche Grenzschutz« pripoveduje vsem radovednim Mihlom, kako nečist je slovenski jezik in kakšne težave imajo celo slovenski izobraženci, ker ne razumejo popolnoma »novoslovenščine«. Če bi ljudem okrog tega lista v resnici stalo do odprave narodnega sovraštva, tedaj bi si take članke prihranili. Ampak njim gre za to, da nas prikažejo kot prave nerode, nezrele za svobodo, kot narod »druge sorte«, ki še nima ustaljenega jezika. Če se slovenski list pritožuje, da mariborski magistrat izdaja

listine v slabi, germanizirani slovenščini, tedaj je to le znamenje, da imajo na mariborskem magistratu ljudi, ki jih drži protekcija in kateri niso dovolj zmožni našega jezika. Nemški Mihi pa to obrne tako, kakor bi bil kriv naš »novi jezik«. Gola zlobnost in zbadanje! Naš književni jezik res ni star, toda jezikoslovci vedo povedati, da se je nemški jezik v svojem ustroju od časov Niebelungenlied-a mnogo bolj spremenil kot naš jezik od časa brižinskih listin. Vsak jezik je podvržen organskemu razvoju in mi smo mladi narod, kateremu je svoboda šele omogočila naraven razvoj vseh narodnih sil. Mi bomo pa že skrbeli, da noben naš človek ne bo v zadregi, če bo čital »novoslovenščino« ali celo srbohrvaščino. Graških »kurzovcev« ne bomo zvali na pomoč, dasi bi jim »jugoslaviš kruh fest dišala!«. Razumeli, gospoda?!

Domače vesti.

Radgona. Tukajšnje Slov. kat. izobraževalno društvo je imelo dne 1. februarja svoj redni občni zbor. Izvolil se je nov odbor in sicer: Viktor Pavel, predsednik; Fr. Jerebič, podpredsednik; Minka Trojko, tajnica; Janez Pavel, knjižničar; Josip Veberič, blagajnik; Andrej Trojko, Micka Pintarič in Minka Košar, odbornik in odbornice. Društvo deluje že več kot devet let v ogroženi slovenski Radgoni in zbira krog sebe vso slovensko mladino v Radgoni in okolici. Želimo mu mnogo uspehov!

Radgona. Tukajšnja finančna straža se večkrat izkaže, da je veselje. Te dni smo videli, da je nek finančni paznik vodil po radgonskih ulicah preko dvajset tihotapcev, ki jih je zasačil na demarkacijski črti. Upamo, da bode lov na take zajce tudi dalje uspešen, dokler se ta sodrga pošteno ne izčisti.

Gornja Radgona. Županstvo trga Gornja Radgona naznanja, da proda takozvani »županov vrt« nasproti gostilne Kaufmann, ki je eno izmed najboljših stavbišč v celem trgu. Pismene prijave z navedbo ponudne cene naj se pošljejo do dne 31. marca t. l. županstvu trga Gornja Radgona.

Križevci pri Ljutomeru. Dne 22. pr. m. so pokopali priljubljenega zdravnika g. drja Josipa Lebarja. Bodi mu lahka domača zemlja!

Ljutomer. V listih se je že razpravljalo o gibanju, ki se je v zadnjem času začelo razvijati med tukajšnjim vinogradniškim delavstvom. Slabe razmere med delavskim prebivalstvom, slabe plače, ki niso v nikakem razmerju z obstoječo neznosno draginjo, je pripravilo delavstvo do tega, da zahteva neizprosno izboljšanje položaja, kar je seveda pri mnogih, da ne rečemo pri vseh delodajalcih naletelo na odpor. A nič ne bo pomagalo; kakor je vsak delavec vreden svojega plačila, tako naj tudi vinogradniško delavstvo dobi, kar si pošteno zasluži, pa mirna Bosna. Da pa nikdo ne bo mislil, da so delavske zahteve pretirane, naj na kratko navedemo, kako neusmiljeno guli kapital naše ubogo delavsko prebivalstvo. Tako n. pr. plačujejo razni nemški kapitalisti za težko sedemurno delo v vinogradih: Grof Pali, graščina Brunnee, 5 K; Dominikaner konvent, Gradec 4 K; Stift Admont 5 K; Baronica Neupauer, Wilden 4 K; Sekovski škof dr. Schuster 4 K; Josef Gfrerer, Gradec 5 K; dr. Skilec, M. Sobota 4 K; Brata Kleinschlegel, Gradec 8 K; pl. Kodolitsch, Radgona 3 K; Grof Lamberg, Gradec 4 K; Stift Rein, D. Avstrija 3 K; domačim delavcem, t. j. viničarjem. In s tem zaslužkom naj potem viničar vzdrži svojo rodbino dela zmožno. In to sedaj. V poletnem času pa se dela v vinogradih po deset ur. Delavske plače v vinogradih so bile od davnih časov sem nekako v razmerju, takratnih vinskih cen. Vinske cene so zadnja desetletja začele rasti in so dosegle danes višino 20—30 K, dočim so delavske plače obstale pri 3 do 4 kronah. Zato pa je skrajni čas, da se delavstvu pomaga. Pozivljamo vlado, da tudi za to panogo delavstva skrbi, kakor za druge stanove. Danes smo tukaj navedli, kako plačujejo tuji kapitalisti svoje delavstvo. In to naj bo v svarilo tudi domačim lastnikom vinogradov, katerih še danes nismo navedli, pač pa bomo to storili imenoma, ako ne bodo vzeli v poštev težkega delavskega položaja in odstopili nekaj od svojih mastnih dohodkov delavstvu v obliki boljših plač.

Gornja Radgona. II. Izkaz darovalcev za uboge učence pri Sv. Petru tik Radgone: po 100 K Clotar Bouvier in Josip Škrlec; po 50 K Hinko Požun, Karl Schmidt, Ignac Zamuda in Franc Zangl; po 20 K Marija Požun, Zsilavec, Janko Čirič, Ivan Vavpotič, Zorzini; po 10 K Franc Menhart sen., Ivan Sapats, Ivan Hafnerič, in Franc Šantl. Mnogo jih je darovalo manjše zneske po 1 in 2 K, katerih pa zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče imenoma navesti. Posamezne vsolane občine so skupno darovale: Gornja Radgona 1.803 K, Zbigovci 100 K, Šratovci 96 K, Crešnjevci 71 K. Iz predstojajočih podatkov se jasno vidi, kakšno zanimanje za šolo vlada po posameznih občinah. Vsem darovalcem izreka šolsko vodstvo v imenu uboge šolske mladine najprisrčnejšo zahvalo. Občinska predstojništva, katera dosedaj še niso izročila nabranih prispevkov, se vlnudno prosijo, da store to čimprej! Istotako se naprosijo vsi oni, katere so nabiralci morebiti prezrli, da prinesejo svoje prispevke šolskemu vodstvu.

Razgled po svetu.

Bela Kun na svobodi. Avstrijska vlada je odredila, da se Bela Kun, vodja madžarskih boljševiskov, izpusti iz zavora. Beli kunu kakor tudi ostalim madžarskim komunistom, ki so bili zatekli v Avstrijo, bo vlada odkazala nek dnnajski sanatorij kot zavetišče. Kakor znano, se trudijo Madžari spraviti Kuno in tovariše na ogrska tla, kjer bi jih potem zaprli in obsodili na smrt.

Narodnostni izgredi v Brnu. Dne 1. t. m. so velike množice Čehov obkolile nemško gledališče v Brnu in izsilile, da se predstava ni vršila. Po mestu so se vršili razni izgredi in šele zvečer je vojaštvo vzpostavilo mir in red. Bajse se je v Brnu razširila neresnična vest, da je nek Nемец streljal na predsednika Masaryka, kár je silno vzburilo bruske Čeha.

Kolčak ni mrtev? Boljševiška »Krošnaja Gazeta« javlja, da Kolčak ni bil usmrčen, marveč je skrit v nekem zaporu. Tako zanezljivo so vesti iz Rusije.

Atentat na ogrskega vojnega ministra Friedricha. Dne 1. marca je bil izvršen na madžarskega vojnega ministra Friedricha atentat, ki pa se je ponesrečil. Ko se Friedrich vračal v avtomobilu iz kluba domoy, je stalo na Elizabetinem mostu par mladeničev; eden izmed njih je ustrelil iz samokresa na ministra, vendar se je krogla ob avtomobilu odbila, ker se je medtem ustavil, toda atentator je medtem v temi pobrisal.

Listnica upravnštva.

G. Fr. Voršič, Maribor. Prejeli smo znesek 34 K. Prosimo, naznanite nam, za kaj naj ga vporabimo.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu oblažujejo bolečine in utrjujejo telo masaže s Fellerjevim pravim Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki špeciální steklenici 36 K.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravih Elza-kroglic, 6 škatlic 18 K. Omet in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Štubica donja, Elzatrž, št. 264 Hrvatska. F

Zavarovalnica „Croatia“. Radi zelo razširjenega poslovanja v Sloveniji, odločila je Croatia, zavarovalna zadruga v Zagrebu, da za Slovenijo ustanovi v Ljubljani lastno podružnico, vsled česar se dosedanje glavno zastopstvo v Ljubljani spremeni v podružnico. Ravnateljem podružnice imenovan je g. Stanko Jesenko, dosedanji glavni zastopnik „Croatia“ v Ljubljani. Priporočamo najtopleje vsakemu imenovani zavod, ki sprejema zavarovanja za požar, vlom, nezgode in življenje pod najmodernejšimi pogoji. Svoji k svojim.

Gostilničarji!

Hočete le točiti pivo? Obrnite se na domačo zalogo, katera Vam vsaki čas nudi dobro, sveže pivo.

Alojzij Štiblar, Bučečevci, pošta Križevci pri Ljutomeru.

Špecialist za ženske bolezni in porodništvo

Dr. Benjamin Ipavic,

mnogoletni asistent in operater Ljubljanske in Dunajske univerzitetne ženske in porodniške klinike (prof. E. Wertheim)

ordinira 11—12, MARIBOR, Gosposka ulica št. 46.

Mariborska eskomptna banka podružnica Murska Sobota

Centrala v Mariboru.

Podružnica v Velikovcu

Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po **3 % čistih**, ter vloge na tekoči račun po dogovoru.

Dovoljuje vsakovrste trgovske kredite. — Zamenjuje tuj denar po najugodnejšem kurzu. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najkulantnejšimi pogoji.

Uradni prostori v občinski hiši v I. nadstropju.

Blinar želi službe v umetnem ali navadnem mlinu v Ljutomerškem okraju. Ponudbe na upravništvo „Murske Straže“.

Na prodaj bo prišlo, za sedaj se pa da v najem večje posestvo. Vse v najboljšem stanju ob okrajni cesti; primerno tudi za trgovino. Naslov pove upravništvo „Murske Straže“.

V najem se da novozidana hiša krita z opeko, z štirimi sobami, vrhom in sadovnjakom na lepi solnčni legi z dobro pitno vodo, ob veliki cesti na križpotju. Pripravljena za trgovino ali kakor urad. Najemnina na leto od 2000 kron naprej. Ponudbe do 30. marca 1920 na lastnika **Matjaža Kuetec v Gornji Bistrici, pošta Srednja Bistrica, Prekmurje.**

Za veliko noč

priporoča prvovrstne domače klobase šunke, Carree itd. ter pristne kranjske klobase vsako množino prva delikatesna trgovina

Angela Čeh-Vršič
LJUTOMER

Šiši - Podgane stenice — ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 7.—, za podgane in miši K 7.—, za ščurke K 8.—, posebno močna tinktura za stenice K 7.—, uničevalce moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 6.—, prašek proti mrčesom K 6.—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 4.—, mazilo za uši pri živini K 4.—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalcev rastlin) K 6.—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3

Kupujemo
po najvišjih
dnevnik cenah
železne
in lesene
SODE

KOMET Ljubljana,
Dunajska c. 33.

Kolesarji!

Vse potrebščine za
kolesa in
motocikle
plašče in
zračnice
dobite najceneje
v trgovini

J. Gorec, Ljubljana

Pisma naročila se izvrše še isti dan.

Posredovalnica vseh služb

posreduje zanesljivo moško in žensko služinčad, sobarice za privatne hiše, hotele, natakarike za gostilne, hlapce, dekleta itd., ter se priporoča

Rozalija Ruscher
v Ljutomeru. 13—11

Sladno kavo znamka

„VARDAR“

v zavrtkih po 200 in 500 g, originalni zaboji po 50 kg, po najnižji ceni, franko vsaka železniška postaja dobavlja

Jovo Gigovič

Maribor & Glavni trg 21

Mastin

prinešaj krmi; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo za krmo, tedaj 2 pesti. 5 zavojčkov Mastina, prahu za pitanje zdrave, debele živine, za tvorbo jaje in mleka, zadostuje za 6 mesecev za vsako živinčce. Dobil je najviše kolanje v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga hvali in ponovno kupuje. Zahtevaj ga pri lekarnarju ali pri trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši **lekarni Trnkoczy v Ljubljani**, Kranjsko, po 5 zavojčkov. Stane 20 kron 50 vinarjev z poštnino.

Garje,

srebečico, kraste. Iščaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino 10-50 K pri **lekarni Trnkoczy, Ljubljana.**

Oglasujte v „Murski Straži“.

Iščem kmetijski mlin

z nekoliko zemlje v najem ali na polovico v Prekmurju, v okraju Celje ali Ormožu. Ponudbe na **Ivan Ivanuša, umetni mlin, Sela, pošta Velenje** pri Celju.

MILO za pranje

dobre vrste, 1 poštni zavojček 3 kg, franko K 80.—, dokler je v zalogi. Naročila je nasloviti na **M. Jünker, zavod za eksport, Petrinjska ul. 3, ZAGREB br. 46.**

Sol, otrobe, pšenično mečko, oves za in ajdinsko moko, proseno pšeno, tikvino (bučno) olje, dobro milo, sodo, vžigalice, sladno kavo, drva za kurjavo, prodaja na debelo in drobno ter kupuje vse deželne pridelke. Sprejema naročila za apno in cement. **J. Škorlec**, trgovec, Gornja Radgona.

Poziv.

V torek, dne 24. februarja t. l. [kvaterni sejen] predpoldan, je bilo ukradeno v trgovini manufakturnega blaga v Ljutomeru in sicer:

3 kosi modernega blaga za ženske, od teh en kos črne, eden modre barve, oba z svetlimi rižami. **4 kosi ce-firja**, od teh dva pepita ter za eno moško obleko temno modrega sukna.

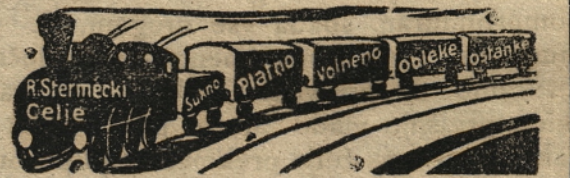
Pozivljam vsakogar, ki bi mu bilo znano, kjer se nahajajo ukradeni predmeti, da na spodaj označeni naslov naznani imena in bivališče neznanih storilcev proti

nagradi 1000 kron.

Franc Pogačnik, trgovina z mešanim blagom Ljutomer

Zopet

ogromna pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela trdka

R. Stermecki v Celju

in sicer volne, cefirja, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilha, robecev, svile in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskim množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka sraje, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v I. nadstropju. **Veletrgovina R. Stermecki Celje št. 303 Slovenija.** **razpošiljalna**

Tajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina **Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.**

Jugoslovanski kreditni zavod

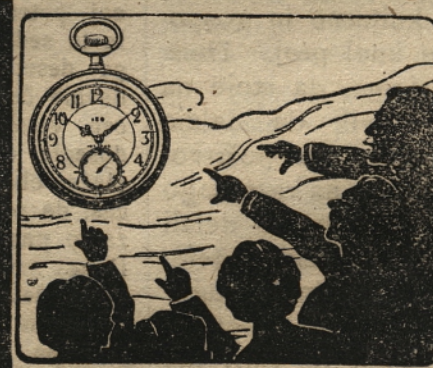
PODRUŽNICA MURSKA SOBOTA

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po 3 % čistih brez odbitka. — Rentni davek plačuje zavod iz svojega.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Kočete dobro in ceno kupiti?

Najzanesljivejša ura je Suttnerjeva ura!

Niklasta, jeklena, srebrna ali zlata; vsaka Vas bo zadovoljila! Tudi verižice, prstane in uhane, vsakovrstne darove in potrebščine, kakor nože, priprave za britje, skarje, denarnice, šibčnjake, diamante za rezanje stekla, vse dobro in ceno najdete v ceniku od **H. SUTTNER, Ljubljana, st. 978.**

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. pošnega čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila na osebni kredit, na hipoteko, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposujuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to se presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Uradni prostori so v lastni hiši, Glavna cesta, št. 14, tik kolodvora.